2. Hver part bærer sine egne sagsomkostninger.

Donner O'Keeffe Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. december 1976.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. M. Donner
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 25. NOVEMBER 1976 [1]

Høje Ret.

I den sag, som jeg i dag skal tage stilling til, drejer det sig især om sagsøgerindens afskedigelse fra tjenesten ved Rådet for De europæiske Fællesskaber, som blev besluttet efter en mod hende gennemført disciplinær forfølgning.

Sagens faktiske omstændigheder er til dels bekendt fra sager, som sagsøgerinden tidligere har anlagt mod Ministerrådet (sagerne 58 og 75/72). Jeg behøver nu hertil kun i korthed at bringe følgende i erindring:

Sagsøgerinden ansattes i Fællesskabernes tjeneste i januar 1964, og den 16. juli 1964 blev hun udnævnt til tjenestemand ved Rådet i lønklasse C 4. Hun arbejdede først som maskinskriverske. I november 1965 kom hun ud for en rideulykke. Inden for rammerne af den i tjenestemandsvedtægten omhandlede forsikring mod ulykker i privatlivet blev det i oktober 1968 fastslået, at sagsøgerindens invaliditet var vedvarende, og invaliditetsgraden ansattes til 15 %.

Allerede inden, nemlig fra den 13. juli 1967, havde hun arbejdet i Rådets arkiv som maskinskriverske og kontorist. I tidsrummet fra januar 1971 til januar 1972 var hun beskæftiget i bogholderiet. Da hun — som Rådet har forklaret: af organisatoriske årsager — ikke kunne fortsætte med dette arbejde, overvejedes det at overflytte sagsøgerinden til den centrale skrivestue. Sagsøgerinden afslog dette med den begrundelse, at det af helbredsmæssige grunde ikke var muligt for hende at udføre maskinskrivningsarbejde. Som følge heraf undersøgtes hun af Rådets lægekonsulent, som også inddrog en specialist i undersøgelsen. Lægernes konklusion var, at sagsøgerinden var i stand til at udføre maskinskrivningsarbejde, og denne konklusion opretholdtes, efter at sagsøgerinden havde forelagt en lægeerklæring med modsat indhold. Herefter blev sagsøgerinden ved skrivelse af 24. maj 1972 stillet til rådighed for maskinskrivningsafdelingen. Sagsøgerinden efterkom dog ikke denne afgørelse, men mødte fortsat på sit tidligere kontor i Rådets sekretariat.

1 — Oversat fra tysk.

Som følge heraf blev det den 20. juni 1972 bestemt, at sagsøgerinden i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 60 skulle fratages sin ret til vederlag på grund af ubeføjet udeblivelse. Mod begge disse afgørelser af henholdsvis 24. maj og 20. juni 1972 anlagde sagsøgerinden ved Domstolen sagerne 58 og 75/72, som jeg allerede har nævnt. Hun fik ikke medhold i disse sager. Ved dom af 17. maj 1973 (Sml. 1973, s. 511) frifandtes sagsøgte i begge sager.

Endnu inden retssagen var afsluttet, besluttede Rådet den 16. oktober 1972 at indlede en disciplinær forfølgning mod sagsøgerinden på grund af overtrædelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 21, stk. 3, sidste punktum og artikel 51, stk. 1. Den 6. november 1972 nedsattes et disciplinærråd, og dette råd afholdt herefter flere møder. Den 4. juli 1973 afgav medlemmer af disciplinærrådet — et femte medlem havde af helbredsmæssige årsager ikke siden den 5. december 1972 deltaget i sagen — den begrundede udtalelse, som påhvilede dem. Heri blev foreslået to løsninger: såfremt sagsøgerinden indvilgede i inden for en frist af 1 måned fra udtalelsens tilstillelse at genoptage sit arbejde i sekretariatet, skulle det, ligesom i øvrigt i tilfælde af, at sagsøgerinden inden for denne frist søgte sin afsked, blive ved en irettesættelse; såfremt sagsøgerinden stadig nægtede at efterkomme beslutningen om forflyttelse, eller såfremt hun ved anvendelse af andre processuelle midler viste, at hun ikke var sig sine tjenestepligter bevidst, skulle hun afskediges, men uden bortfald eller nedsættelse af retten til alderspension. Desuden anbefalede disciplinærrådet, at sagsøgerinden forinden lod sig lægeundersøge med henblik på bedømmelsen af hendes helbredstilstand.

Ansættelsesmyndigheden fulgte denne anbefaling. Den læge, som var blevet anmodet om at foretage undersøgelsen, konkluderede imidlertid den 25. juli 1973, at sagsøgerinden var i stand til at udøve maskinskrivningsarbejde. Men da sagsøgerinden forelagde erklæringer fra flere specialister, som var af en anden mening, beordrede Rådets generalsekretær, at der skulle foretages en fuldstændig undersøgelse i kontradiktorisk form. Desuden blev sagsøgerinden under hensyn til de uopklarede spørgsmål angående hendes helbredstilstand ved skrivelse af 26. juli 1973 tilbudt midlertidigt arbejde i sekretariatet for personaleudvalget, hvor der skulle udføres klassificeringsarbejde. Dette tildbud blev dog, da sagsøgerinden ikke indfandt sig på nævnte plads, senere trukket tilbage.

Med henblik på den nævnte kontradiktoriske lægeundersøgelse blev der i analogi med de for nedsættelse af et invaliditetsudvalg gældende bestemmelser nedsat et tremandsudvalg bestående af en læge, der blev udpeget af Rådets lægerådgivende, den 6. august 1973, en læge, som sagsøgerinden udpegede den 9. august 1973, samt en tredje læge, som blev udpeget af de to ovenfor nævnte læger i fællesskab. Dette udvalg afgav den 21. november 1974 en erklæring, hvorefter sagsøgerinden var i stand til at udføre maskinskrivningsarbejde. Erklæringen var imidlertid ikke underskrevet af den læge, som sagsøgerinden havde udpeget. Da sagsøgerinden fortsat nægtede at efterkomme forflyttelsesbeslutningen, fandt den ved disciplinærforfølgning foreskrevne afsluttende høring ved generalsekretæren sted den 29. januar 1975. Ved denne lejlighed fremlagde sagsøgerinden imidlertid to lægerapporter om hendes helbredstilstand. Efter at disse rapporter var blevet fremsendt til de to læger, som havde underskrevet den anførte erklæring, og efter at disse begge havde fastholdt deres vurderinger, blev det den 24. februar 1975 bestemt, at sagsøgerinden skulle fjernes fra tjenesten med virkning fra den 1. marts 1975.

En klage, som sagsøgerinden den 20. maj 1975 indgav mod denne afgørelse, forblev ubesvaret. Derfor lagde sagsøgerinden den 17. december 1975 sag an ved Domstolen. Sagsøgerinden har i denne sag nedlagt følgende påstande:

— beslutningen af 17. oktober 1972 om at indlede disciplinærforfølgning annulleres;

— den disciplinære forfølgning og disciplinærrådets udtalelse af 4. juli 1973 annuleres;
— lægeerklæringen af 21. november 1974 annulleres;
— høringen af sagsøgerinden den 29. januar 1975 annulleres;
— beslutningen af 24. februar 1975 om hendes fjernelse fra tjenesten annuleres, og det kendes for ret, at sagsøgerinden fra den 1. marts 1975 fortsat skal arbejde som tjenestemand i lønklasse C 3 i Rådets generalsekretariat.

Min stillingtagen til denne påstand er som følger:

1. Først må jeg undersøge en påstand om sagens afvisning. Rådet mener nemlig, at alle påstande, bortset fra den, som angår beslutningen om fjernelse fra tjenesten, må afvises. Rådet har her — for så vidt angår den retsakt, hvorved disciplinærforfølgningen indledtes — påberåbt sig den omstændighed, at der ikke er indgivet klage herover inden for den i tjenestemandsvedtægtens fastsatte frist. Hvad angår de øvrige påstande, har Rådet henvist til den pågældende retsakts karakter og anført, at det ikke — hvilket er afgørende efter tjenestemandsvedtægtens artikel 90 — drejer sig om en akt fra ansættelsesmyndigheden, men alene om forberedende foranstaltninger.

Mit indtryk er, at indvendingen faktisk er blevet overflødig. Dette indtryk har jeg fået, fordi replikken kun indeholder en påstand om annullation af beslutningen om fjernelse fra tjenesten og en påstand om, at sagsøgerinden efter den 1. marts 1970 fortsat skal arbejde for Rådet. Med hensyn til Rådets kritik af de øvrige påstande anvendes disse åbenbart her kun som søgsmålsgrunde hvad der sikkert ikke kan indvendes noget imod.

Hvis denne udlægning ikke skulle være korrekt, må der dog i alt væsentligt gives Rådet medhold. Dog ville jeg ikke gå så vidt som til af afvise en anfægtelse af den akt, hvorved disciplinærforfølgningen indledtes — utvivlsomt en akt, som i tjenestemandsvedtægtens forstand indeholder et klagepunkt —. Dette ville nemlig ikke være i overensstemmelse med den fornuftige tendens i retspraksis til at undgå en mangfoldiggørelse af sager, og det skal være tilladt ved anfægtelse af en afsluttende retsakt også at drage forberedende retsakter ind i sagen. Men jeg anser Rådets opfattelse for korrekt, for så vidt som sagsøgerinden ikke selvstændigt kan anfægte de øvrige kritiserede retsakter og altså heller ikke kan nedlægge særlige påstande om disse retsakter. Afgørende herfor er, at disse retsakter ikke i sig selv er foranstaltninger, som indeholder klagepunkter i den i retspraksis forudsatte betydning, men alene er af forberedende art; navnlig udgår de slet ikke fra ansættelsesmyndigheden. Med hensyn hertil kan jeg først og fremmest henvise til dommen i sag 35/67 (Van Eick mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, dom af 11. juli 1968, Sml. 1965-1968, s. 523), som indeholder en tilsvarende vurdering. Med hensyn til disse øvrige påstande må det altså stå fast, at de — med mindre sagsøgerinden lader dem falde — kun kan behandles som søgsmålsgrunde i forbindelse med antagelsen af den sagsafsluttende retsakt. Dermed vil sagsøgerindens interesser i øvrigt også være tilstrækkeligt værnet, for det ville, såfremt sagsøgerinden fik medhold, og beslutningen om hendes fjernelse fra tjenesten altså blev annulleret, i givet fald klart kunne uddrages af dommens præmisser, hvilke led i forfølgningen, der lider af mangler og derfor må gøres om.

2. Den første søgsmålsgrund, som jeg herefter skal komme ind på, vedrører tjenestemandsvedtægtens artikel 59, stk. 3. Sagsøgerinden udleder af denne artikel og af den omstændighed, at hun har fremlagt lægeattester om sin uarbejdsdygtighed, at ansættelsesmyndigheden havde pligt til at høre invaliditetsudvalget, inden de beskyldte hende for ubeføjet udeblivelse og indledte en disciplinær forfølgning.

Jeg kan fatte mig forholdsvis kort om dette problem. Jeg mener ikke, at for-

tolkningen af artikel 59, stk. 3 frembyder vanskeligheder. Når det her hedder, at invaliditetsudvalget skal høres i tilfælde af indsigelse, er det ganske klart, at der hermed alene er tænkt på stk. 1 og 2. I begge stykker drejer det sig imidlertid kun om sygeorlov, altså om manglende tjenstdygtighed og fravær fra tjenesten, men ikke om, hvorvidt en tjenestemand kan udføre et bestemt arbejde, eller hvorvidt en afgørelse, som placerer den pågældende ved dette arbejde, er lovlig. Denne opfattelse blev også lagt til grund i dommen i sagerne 58 og 75/72, og dette er ganske særlig interessant, fordi det jo i disse sager drejede sig om retmæssigheden af de sagsøgerinden vedrørende beslutninger i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 60 om fjernelse fra tjenesten og udsættelse af lønudbetalingen på grund af ubeføjet udeblivelse. Når dette er muligt, uden at invaliditetsudvalget i forvejen drages ind i sagen, må det samme gælde ved iværksættelsen af disciplinærforfølgning. Det må nemlig i denne forbindelse ikke glemmes, at der i selve artikel 60 også henvises til disciplinærretlige følger, og at anklagerne i den i denne sag omhandlende disciplinærforfølgning kun vedrører spørgsmålene, om der er sket krænkelse af lydighedspligten (tjenestemandsvedtægtens artikel 21, stk. 3) og overtrædelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 55, hvorefter en tjenestemand i aktiv tjeneste til enhver tid skal stå til rådighed for sin institution.

Der kan i øvrigt heller ikke herimod henvises til den omstændighed, at der dog senere efter disciplinærforfølgningens afslutning faktisk blev inddraget endnu et lægeudvalg med forbillede i invaliditetsudvalget; det er også uden betydning, at et sådant udvalg blev anvendt i en anden sag (31/71, Gigante mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, mellemdomme af 29. november 1973 og 12. marts 1975, Sml. 1973, s. 1353, og Sml. 1975, s. 337) uden for rammerne af artikel 59. Vigtigt er det nemlig, at disciplinærrådet ikke har anbefalet en inddragelse af invaliditetsudvalget, men alene en lægeundersøgelse. Desuden står det klart, at den faktisk gennemførte kontradiktoriske undersøgelse ikke blev foretaget i henhold til en vedtægtsmæssig forpligtelse. Det samme var tilfældet i sag 31/71. Heller ikke i denne sag bestod der nogen forpligtelse til at inddrage invaliditetsudvalget; Kommissionen anså det blot for hensigtsmæssigt at inddrage det i forståelse med sagsøger med henblik på at få en objektiv opklaring af omstridte lægelige spørgsmål.

Der kan altså sikkert ikke i det foreliggende tilfælde tales om en overtrædelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 59, stk. 3 eller af en tilsvarende fast praksis.

3. En anden søgsmålsgrund angår den omstændighed, at disciplinærrådet fra sit tredje møde, altså fra den 5. december 1972, ikke længere var fuldtalligt, og at dets udtalelse derfor ikke blev underskrevet af alle medlemmer. Sagsøgerinden ser heri en så alvorlig fejl, at hun anser disciplinærrådets udtalelse for ulovlig og derfor uegnet til at danne grundlag for den trufne disciplinære afgørelse.

Ved behandlingen af denne anklage, som man sikkert må tillægge betydelig vægt, må man først være opmærksom på, hvad der kan uddrages af de pågældende bestemmelser om sammensætningen af disciplinærrådet, gennemførelsen af disciplinærforfølgningen og den udtalelse, som disciplinærrådet skal afgive.

Det fremgår således af tjenestemandsvedtægtens bilag II, artikel 4, at disciplinærrådet består af en formand og fire medlemmer. Formanden udpeges i henhold til artikel 4 af ansættelsesmyndigheden; to af medlemmerne tages fra en liste, som ansættelsesmyndigheden udarbejder, de to andre fra en liste, som stammer fra personaleudvalget. Det fremgår også udtrykkeligt af denne bestemmelse, at den indberettede tjenestemand kan rejse indsigelse mod et medlem af disciplinærrådet for partiskhed, og at medlemmerne for deres vedkommende kan gøre berettigede fritagelsesgrunde gældende. Sker dette, foretagner formanden for disci-

plinærrådet i medfør af artikel 5, stk. 3, 2. afsnit en ny lodtrækning til supplering af rådet. Vedrørende proceduren er det i bilag IX, artikel 7 bestemt, at disciplinærrådet afgiver sin begrundende udtalelse med stemmeflerhed. I øvrigt er det vigtigt (artikel 8), at formanden kun deltager i afstemningen, når der er tale om procedurespørgsmål eller i tilfælde af stemmelighed. Desuden skal i henhold til artikel 9 den begrundede afgørelse underskrives af samtlige medlemmer af disciplinærrådet.

Efter min mening fremgår det klart af disse bestemmelser — heri må jeg give sagsøgerinden ret — at disciplinærrådet kun er korrekt sammensat, når det består af 5 medlemmer, og at dets udtalelse principielt skal støttes af flertallet af de 4 medlemmer, som er udtrukket fra de nævnte lister. Man kan herved henvise til den omstændighed, at udtalelsen skal underskrives af samtlige medlemmer, altså af medlemmerne i den i bilag II, artikel 4 forudsatte betydning. Det er også vigtigt i denne forbindelse, at man har anset bestemmelser om supplering af disciplinærrådet for nødvendige. Dette er efter min mening udtryk for, at udvalget altid skal være fuldtalligt. Det er heller ikke særligt indlysende, hvorfor disse bestemmelser kun skulle gælde i tilfælde af partiskhed eller fremsættelse af fritagelsesgrunde, ganske bortset fra, at man i den foreliggende sag — det femte medlem er øjensynlig gledet ud på grund af barselsorlov — egentlig allerede fra begyndelsen, fordi dette kunne forudses, burde have anvendt bilag II, artikel 5, stk. 3. Desuden kan der henvises til tidligere retspraksis om dette emne. Således blev der i sag 46/72 (De Greef mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, dom af 30. maj 1973, Sml. 1973, s. 543) lagt vægt på den paritetiske sammensætning og på nødvendigheden af at træffe flertalsafgørelse på dette grundlag. Dette kan logisk kun betyde, at der skal medvirke lige så mange medlemmer fra personalet som fra administrationen, og desuden, idet der ved medvirken af et enkelt medlem fra hver gruppe ikke kan fremkomme et flertal, at alle fire medlemmer skal deltage i beslutningsprocessen.

I det foreliggende tilfælde kan man altså, da der fra et bestemt tidspunkt i sagen manglede et medlem, ikke længere tale om, at disciplinærrådet var korrekt besat. Det må også erkendes, at bestemmelsen om, at formanden kun i tilfælde af stemmelighed deltager i afstemningen, er blevet overtrådt.

Man kan heller ikke — som det er blevet forsøgt — retfærdiggøre den fulgte fremgangsmåde ved at henvise til beslægtede bestemmelser i fransk og belgisk lovgivning, som indeholder andre løsninger for det tilfælde, at et medlem af et disciplinærråd mangler. Således synes det — i fransk ret — at være tilstrækkeligt, når der ikke er bestemmelser om quorum, at halvdelen af medlemmerne plus et er til stede, og det anses for rigtigt, såfremt en repræsentant for personalesiden er fraværende, at et medlem fra den anden side også trækker sig tilbage. Efter belgisk ret er det åbenbart nok, at mindst halvdelen af medlemmerne er til stede, og det anses desuden ikke for nødvendigt, at det offentlige og fagforeningerne er repræsenteret i lige antal. Disse henvisninger kunne kun have betydning for os, såfremt der virkelig var huller i fællesskabsbestemmelserne, og der ikke allerede af disses ordlyd og sammenhæng fremgik en klar løsning af det foreliggende problem. Det samme gælder for henvisningen til, at det med hensyn til det paritetiske udvalg *udtrykkeligt* i tjenestemandsvedtægtens bilag II, artikel 3 er bestemt, at det kun er beslutningsdygtigt, når alle medlemmerne er til stede. Bortset fra, at man altid skal være forsigtig med at slutte modsætningsvis, mener jeg, at en sådan modsætningsslutning ikke er korrekt med hensyn til disciplinærrådet, fordi den ikke kan komme i betragtning ifølge den ovenfor påviste samlede ordning, som disciplinærrådet indgår i.

Men om der af den konstatering, at disciplinærrådet ikke er besat i overensstemmelse med reglerne, og at dets præsident

ulovligt har deltaget i beslutningstagningen, nødvendigvis må følge, at man fuldstændigt skal se bort fra disciplinærrådets udtalelse, og at den herpå støttede disciplinærafgørelse er ulovlig, kan man efter min mening ikke uden videre hævde.

Selv om det — som det blev betonet i sag 35/67 (Van Eick) — står fast, at disciplinærrådet har overholdt retsplejens grundprincipper, for eksempel gennem vidneafhøring, og selv om man må indrømme, at det har øvet betydelig indflydelse på sagens opklaring og måske også på den disciplinærafgørelse, som til sidst blev truffet af ansættelsesmyndigheden, må det dog ikke glemmes, at vi har at gøre med alene et organ, der kun er rådgivende, og hvis forslag ikke er bindende. Hvis man er opmærksom på dette vigtige karakteristikum, kan man ved vurderingen af mangler, som de her foreliggende, allerede tillægge det forhold betydning, at sagsøgerindens advokater — som uimodsagt anført af Rådet — ikke *inden* disciplinærforfølgningens afslutning havde fremsat en hertil svarende klage. En sådan optræden indebærer i national forfatningsret, i hvert fald ved visse mindre overtrædelser, udelukkelse af senere kritik (jf. for eksempel Eyermann-Fröhler, Kommentar zur Verwaltungsgerichtsordnung, note 17 til § 137).

Desuden — og det er endnu vigtigere — må der erindres om Rådets henvisning til, at der i udtalelsen ikke findes antydning af en afvigende mening, ja at det endog er bekræftet af disciplinærrådets medlemmer, at udtalelsen er blevet til enstemmigt. Overvejer man under disse omstændigheder, hvorledes proceduren ville være forløbet, hvis disciplinærrådet havde været fuldtalligt, er der egentlig intet der taler for, at den ville have fået et andet udfald. Hvis det antages, at det fra et bestemt tidspunkt fraværende fjerde medlem, som i øvrigt er udtrukket fra administrationens liste, havde haft en afvigende mening, ville der alligevel have været et tilstrækkeligt flertal på tre stemmer, som ville have støttet udtalelsen. Hvis man videre antager, at det endog var lykkedes dette medlem — jeg ved ikke, om man her overhovedet kan tale om sandsynlighed — at overbevise nok et medlem, ville der have foreligget stemmelighed, og det havde i så fald været formanden, der ligeledes har underskrevet forslaget, som havde haft den afgørende stemme. Desuden — det må jeg nok engang minde om — må det ikke overses, at ansættelsesmyndigheden ikke, for så vidt angår sanktionsforslaget, er bundet af disciplinærrådets udtalelse. Efter hvad der i sagen er kommet frem med henblik på vurderingen af sagsøgerindens forhold — hun har ved flere lejligheder, for eksempel med hensyn til tilbudet om anden beskæftigelse, vist sig ret stædig — er der imidlertid ikke den ringeste grund til at tro, at disciplinærafgørelsen selv ved et andet sanktionsforslag fra disciplinærrådet ville være faldet anderledes ud.

Det anførte fører mig, skønt jeg — som jeg allerede har betonet — hælder til den anskuelse, at de for disciplinærrådet gældende forfatnings- og procedurebestemmelser har en ikke ringe betydning, til sluttelig at drage den konklusion, at de anførte mangler ikke berettiger til at bortse fra disciplinærrådets udtalelse og annullere den herpå støttede disciplinærafgørelse som følge af mangel på et korrekt grundlag.

4. Jeg kommer herefter til nok en søgsmålsgrund, som vedrører den for afgørelsen om sagsøgerindens fjernelse fra tjenesten ligeledes vigtige lægeerklæring af 21. november 1974. Sagsøgerinden har anført tre anbringender hertil:

a) For det første rejser sagsøgerinden indvending mod deltagelsen af den af de to først udpegede læger valgte tredje læge med den begrundelse, at der for hans vedkommende forelå en interessekonflikt, fordi han normalt også var læge for det forsikringsselskab, som Fællesskabet havde sluttet kontrakt med.
b) Dernæst har sagsøgerinden sat spørgsmålstegn ved erklæringens videnskabelige værdi, fordi den ikke nævner andre afvigende lægelige op-

fattelser og navnlig ikke indeholder en detaljeret sammenligning med en erklæring, som en af sagsøgerinden konsulteret læge har afgivet.

c) Endelig anføres det tillige, at erklæringen kun er undertegnet af to læger. Da den af sagsøgerinden udnævnte læge har angivet en medicinsk begrundelse for at nægte at skrive under, burde der nemlig være indhentet en supplerende eksperterklæring.

Til hvert af disse anbringender må der efter min mening bemærkes følgende:

a) Med hensyn til det første anbringende ser jeg ingen grund til at anerkende dets holdbarhed. Rådet har nemlig ved sammensætningen af det lægekollegium, som skulle undersøge sagsøgerindens helbredstilstand, holdt sig til de bestemmelser, som gælder for konstitueringen af et invaliditetsudvalg. Hermed er der sørget tilstrækkeligt for varetagelsen af den pågældendes interesser. Da udnævnelsen af den tredje læge krævede godkendelse fra de to først udpegede, var der ved denne lejlighed givet mulighed for at udelukke en formodet interessekonflikt. Da dette ikke skete, og da den pågældende også, efter at være blevet bekendt med de afgørende fakta, undlod at indgive en hertil svarende klage, kan hun nu ikke længere gøre den indsigelse gældende, at udnævnelsen af den tredje læge forekommer betænkelig på grund af en interessekonflikt.

b) Med hensyn til den videnskabelige værdi af ekspertudsagnene, som sagsøgerinden har sat spørgsmålstegn ved, er det af betydning — og hermed besvares samtidig spørgsmålet om virkningen af den nævnte formodede interessekonflikt — at der forud for deres tilblivelse — det fremgår af erklæringen selv — blev afholdt flere møder i lægeudvalget og foretaget gentagne undersøgelser af sagsøgerinden; desuden blev der inddraget eksperter, og et righoldigt medicinsk materiale blev gennemgået. Det står også fast, at erklæringen gør op med andre lægers meninger, og at der endog, efter at der i januar 1975 var dukket yderligere lægeligt materiale op blev anstillet yderligere overvejelser, som dog ikke bevirkede et andet udfald. Alt i alt har man fuldt ud det indtryk — også en ikke-læge kan konstatere dette — at der har været tale om en seriøs og grundig undersøgelse. Under alle omstændigheder forekommer det mig ikke rigtigt at se bort fra den kritiserede erklæring, fordi enkelte lægers udtalelser ikke udtrykkeligt nævnes heri, fordi den ikke indeholder et endnu mere detaljeret opgør med afvigende meninger eller en nøjere sammenligning af de forskellige erklæringer, som i øvrigt til dels er ret kortfattede, og fordi udvalget til sidst tilsluttede sig en enkelt eksperts mening, skønt en af sagsøgerinden inddraget sagkyndig fandt erklæringen fra en anden ekspert, som udvalget ikke kendte personligt, fuldstændigere og mere dækkende.

c) Hvad endelig angår den omstændighed, at den af sagsøgerinden udpegede læge ikke har underskrevet erklæringen, må det først hertil bemærkes, at der efter dennes begrundede anmodning faktisk har været foranstaltet yderligere undersøgelser, og at hans initiativ altså ikke har været uden følger. Dernæst — og dette er endnu mere betydningsfuldt — er det allerede i retspraksis med hensyn til et invaliditetsudvalgs arbejde statueret, at en læges vægring ved at underskrive den afsluttende rapport ikke er afgørende. Jeg henviser i denne forbindelse til dom 31/71 (Gigante, mellemdom af 12. marts 1975, Sml. 1975, s. 344) samt til dommen i sagerne 42 og 62/74 (Vellozzi mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, dom af 9. juli 1975, Sml. 1975, s. 879). Der hersker for mig ingen tvivl om, at der gælder det samme i nærværende sag, da det dog står fast, at Rådet ved gennemførelsen af den kontradiktoriske lægeundersøgelse gik frem efter de bestemmelser, som gælder for invaliditetsudvalget. Den herefter frem-

komme erklæring har derfor fuld retsvirkning, selv om den kun er underskrevet af to af de deltagende læger.

5. Således er vi nu nået til den sidste anklage, som går ud på, at sagsøgerindens advokat ikke under den høring, som Rådets generalsekretær foretog den 29. januar 1975, fik lejlighed til at komme til orde.

Der er ikke nogen grund til her at undersøge, om det protokoluddrag af høringen, som er forelagt os, er korrekt, for så vidt det fastslås, at sagsøgerindens advokat var til stede og havde lejlighed til at ytre sig, eller om dette ikke, hvad sagsøgerinden forsikrer, er i overensstemmelse med kendsgerningerne. Det må være afgørende, at inddragelsen af en bisidder kun i henhold til det klare indhold af artikel 4 i tjenestemandsvedtægtens bilag IX er foreskrevet for den sagsbehandling, som finder sted i disciplinærrådet, men ikke for den afsluttende høring af den pågældende. Det er heller ikke bevist, at der findes et almindeligt retsprincip, hvorefter en bisidder også skal kunne komme til orde ved den afsluttende høring. Men da de udtrykkeligt hjemlede muligheder faktisk har været udnyttet i den foreliggende sag, og sagsøgerinden således har kunnet sørge for et tilstrækkeligt forsvar af sine interesser, er der sikkert ingen anledning til at erklære disciplinærsagen for mangelfuld på grund af indgreb i anklagets rettigheder, end ikke hvis det under høringen skulle være forment sagsøgerindens advokat at udtale sig.

6. Herefter har jeg kun tilbage at foreslå, at sagsøgte frifindes i fuldt omfang, og at der træffes bestemmelse om sagens omkostninger i henhold til procesreglementets artikel 70.